

תגובות

דין גדר תפילה בציבור

כהוספה למאמרי בניצני ארץ חוברת ח' הריני למסור בזה את חליפת המכתבים שהיתה לי בנדון עם הרב א. וינטר שליט"א, ואלו דברי שאלתי אליו:

לכ'

הרה"ג וכו' הרב אלימלך וינטר שליט"א

ר"מ ישיבת הדרום

מחה"ס מנחת אלימלך

שלום וברכה!

זה עידן ועידנים השתעשעתי בדברי קדשו בספרו הבהיר, ועתה בעייני בדבריו בס' כ"ז בדין "לעולם בהם תעבודו", ראתי שדן שם נמי בעמ' ר"א בגד תפילה בצבור אם היא מצוה דרבנן או מעלה בעלמא, וכיון שעסקתי עתה בנדון דא אמרתי לצרף בזה תצלום המאמר שכתבתי בס"ד בחוברת ניצני ארץ (היו"ל ע"י תלמידי ישיבת מרכז הרב) חוברת ח' ולא זכרתי שם מדבריו דמר ניהו רבה בזה, ועתה בעייני ראיתי כי מחד ארוח לן שנראה שדעתו נוטה שגם מדברי התוס' ברכות מ"ז, ב, ד"ה מצוה דרביס והרמב"ן בהשמטות גיטין לח, ב, ס"ל שהוא מצוה דרבנן, וא"כ מצאתי לי בית אב גם בתורת הראשונים לומר שאין זה כ"כ פשיטא שתפילה היא רק מעלה בעלמא, אבל מאידך מה שנקט כ"כ בפשטות בדעת הרמב"ם והשו"ע שס"ל שהוא גדר מעלה בעלמא אין הדבר כ"כ פשוט כי אף אמנם שודאי שיש שס"ל כן, אבל בדעת הרמב"ם והשו"ע אכתי יש לדון בזה כפי שיראה בדברי הנ"ל, ואודה מאד לכ"ת שליט"א אם יואיל להעמידני על האמת.

בברכת התורה

דוד כהן

בס"ד כ"ז בניסן תשנ"ב

לכבוד.....

שלום רב,

מה שהעיר על מה שכתבתי בספרי "מנחת אלימלך" בדעת הרמב"ם והשו"ע שתפילה בציבור היא מעלה ולא חיוב גמור, דברי מבוססים על שו"ת יד אליהו (מלוברין) סימן ז' שפסק להלכה שאינו חייב להפסיד ממון עבור תפילה בצבור וזה לשונו: "מלשון המבואר שם בגמרא ומכ"ש מלשון הרא"ש מוכח דאינה אלא **מידת חסידות** אבל פשיטא דאינו מחוייב לשחרר עבדו כי להתפלל בעשרה ולמי אמרו רק שלא לעבור זמן תפילה בשביל הפסד ממון כמש"כ בסימן ק"ח, ואפילו היכי דטירחא מילתא משמע דפטור כמש"כ ברכות ו', ע"ב וכו', ועל כן אמרו בלשון **"ישתדל להתפלל בצבור"**.

את פסק זה פסקו בבאר היטב (או"ח צ', י"ב) בכף החיים, במשנ"ב סקכ"ט יע"ש וא"כ כיון שכל הני פוסקים נקטו להלכה שאין חייבים להפסיד ממון עבור תפילה בצבור, ע"כ שנקטו שתפילה בצבור אינה אלא מעלה בעלמא, ולא חיוב גמור מדרבנן.

בכבוד רב
אלימלך וינטר
רחובות

אמנם גם אחר דבריו נלע"ד שעדין אין הדברים מוחלטים כי אמנם הפוסקים האחרונים הנ"ל העתיקו לדינא את תשובת יד אליהו הנ"ל, אבל אף לא אחד מהשלשה הביא את נמוקו שכתב שהוא משום שתפילה בצבור אינה אפילו מדרבנן, וא"כ יתכן שפסקו כמותו ולא מטעמו דהרי אפילו בעשה דאורייתא מצינו שיש גבול לחיוב הממון שצריך אדם להוציא על כך ע' שו"ע או"ח סי' תרנ"ו וש"ע יו"ד קנ"ז ש"ק סק"ג באה"ט סק"ב ופ"ת סק"ד, והרגיש בזה באגרו"מ שצינתי בניצני ארץ שם, וכן בל"ת דרבנן. דנו הפוסקים בזה ע' פ"ת שם סק"ד הנ"ל וא"כ הכא שהוא עשה דרבנן דקיל טפי ודאי שיש לדון על מדת חיוב הוצאת הממון על כך, ובפרט לפי מה שעורר באגרו"מ הנ"ל שכאן הגדר יכול להיות קל יותר כי סו"ס לא מבטל המצוה מכל וכל שהרי מתפלל עכ"פ, ורק פרטי המצוה חסרים ע"ש.

וכן משמע מפשטות דברי החת"ס ח"ו סי' פ"ז ד"ה בנ"ץ שבוכחו על דברי ספרי הרפורמים בשעתו, כתב להשיג עליו שהוא "מפריז על דברי חז"ל שאין חיוב על כל יחיד להתפלל בעשרה בכל יום" וע"ש בהמשך ד"ה והנה ז"ל הרמב"ן שבפשטות עולה שמבאר כן בדעת הרמב"ם והשו"ע.